

ERDÉLYI LAPOK

T. „Otthon” írók és hírlapírók köre
Budapest

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: *Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónap 70 lel.*
Magyarországon: Egész évre 90 P., félévre 45 P., negyedévre 25 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

A székelyföldi megyék pénzügypolitikai panaszai a parlament előtt

Bethlen György gróf hivatalos adatokkal bizonyította a megyékre rótt adóztatások tulszásait

Bucuresti. Saját tud. A kamara szombat délutáni ülésén a pártok megkezdték nyilatkozataik felolvasását. A válaszfelirati javaslatához a Magyar Párt nevében *Bethlen György* olvasott fel nyilatkozatot, amely egyezik a szenátusban *Sándor József* által felolvasott pártnyilatkozattal.

Bethlen végül kijelentette, hogy a Magyar Párt nem fogadja el a felirati javaslatot, különösen azért, mert abban sajnálatosképpen nem történik említés a népi kisebbségekről.

A szenátus az adósságrendező törvény fizetési haladékidőinek meghosszabbítását tárgyalja.

Bucuresti. Saját tud. A szenátus szombat délutáni ülésén *Antonescu* igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a moratórium meghosszabbításáról, amelynek tárgyalására a szenátus rendkívüli sürgősséget szavazott meg.

A javaslat első szakasza szerint 1934. június elsejéig meghosszabbították az időhatár, ameddig az 1933. április 14-iki falusi és városi adósságrendező törvény első szakaszában foglalt adósok az említett törvény hatálya alá eső tartozásaikat megfizethetik.

A második szakasz az ugyane törvény negyedik szakaszában említett félévi részletek fizetése 1934. június elsejével kezdődőleg történik.

A harmadik szakasz szerint a fentemlített törvény 5. és 6. szakaszában említett adósok ajánlataikat 1934. június elsejéig megtehetik, míg a tartozásaik fedezésére szolgáló részletek fizetése ez időpontban fog kezdődni.

A negyedik szakasz szerint az április 14-iki adósságrendező törvény 29. szakaszának második bekezdése alkalmazást nyer a Credit Pomciar-Urban társaságokra is, de csak a tulajdonképpeni ingatlan végrehajtásokat illetőleg.

Az ötödik szakasz az 1933. április 14-iki törvény 29. szakaszának második bekezdésében előírtak szerint a végrehajtási eljárás felfüggesztése a semmitörvényi eljárás fázisára is vonatkozik.

A hatodik szakasz szerint ratifikáltatik az 1933. november 20-iki 3048. számú magas királyi dekrétum.

Misztikus irány ferközött be a néptömegekbe, — mondja Mihalache.

Bucuresti. Saját tud. A nemzeti-parasztpárt végrehajtó bizottsága vasárnap egész nap ülésezett. *Mihalache* elnökölt és megjelentek az ülésen *Maniu Gyula* mellett az összes vidéki szervezetek kiküldöttjei is. A végrehajtóbizottsági ülés tárgya a párt új szervezeti szabálytervezetének a megvitatása volt.

Mihalache nagy beszédben kifejtette, hogy a párt régi programja és szervezete nem felel meg többé a mai idők követelményeinek.

— Emlékeztetem önöket, — mondotta *Mihalache*, — hogy annakidején Cämpulungban kifejtettem, mikép kívánom pártunk programját és szervezetét felújítani és önök elfogadták az akkor lefektetett elveket megvitatási alapul. Arra is emlékeztetem önöket, hogy az elnöki tisztet azzal a feltétellel fogadtam el, ha az új program a Cämpulungban mondottak szellemében kászül el.

Majd így beszélt *Mihalache*:

— Közöm és a néptömegek közé olyan irányzat ferközött, amely egészen misztikus és éppen azért a tömegekre ható elgondolással a dolgok természetes fejlődésének felborítására törekszik. A tömegek nem helytelenítettek kellőképpen bizonyos eseményeket, amelyek az utóbbi időben történtek. Egyetlen reményünk a nép erkölcsi erejében van, ami csak a nemzeti-parasztpárton keresztül nyilatkozhatik meg. A liberális kormány immár négy hónapja uralmon van és senki se tudja, mit akar.

A továbbiakban *Mihalache* hevesen bírálta a liberális párt kormányzatát és hangoztatta a nemzeti-parasztpárt átszervezésének szükségességét, különösen szilárdabb fegyelem és a nagyobb terjeszkedő erő szempontjából.

A végrehajtóbizottsági ülésről hivatalos közleményt is adtak ki, amely a *Mihalache* beszédében lefektetett elveket ismerteti.

Változások a magyar diplomáciai testületben.
Budapestről jelentik: A hivatalos lap közli báró Villani Frigyes quirinai követé történt kinevezését, aki egyuttal az albániai magyar követség ügyvitelét is el fogja látni. Villani báró eddig Prágában, majd Bucurestiben és legutóbb öt évig Párizsban volt Magyarország követe. Új állomáshelyére vasárnap utazott el Villani Frigyes báró. Hőry András az eddigi quirinai követ, aki ezidő szerint erdélyi rokonainál tartózkodik, most átveszi új állását, a budapesti magyar külügyminiszteriumban, ahol Kuen Héderváry gróf utóda és a külügyminiszter állandó helyettese lesz.

KI A MI?

Irta: Sulyok István dr.

Elérkezett az időpont, amikor hozzá kell fognunk megbénult pénzintézeteink ujjáépítéséhez, vagy legalább is az ujjáépítés előkészítéséhez — írja vezető helyen a szász népvezetés hivatalos lapja, a *Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt* tegnapi száma.

A cikk, amely erre az egyszerű megállapításra következik, minden irányból megvilágítja a problémát s az utat, amely a megoldáshoz vezet.

A szász lapnak ugyanez a száma leközli azt a cikket is, amelyet ugyanerről a problémáról dr. Heinrich *Zillich*, a megújulást kereső szász irányzat szellemi vezére a *Kronstädter Zeitung* hasábjain jelentetett meg.

A két gondolatmenet között teljes az összhang. Mondhatjuk tehát, hogy olyan törekvésekkel állunk itt szemben, amelyek az egész erdélyi szász nép támogatására számíthatnak.

A probléma, amellyel ezek a törekvések foglalkoznak, a mi problémáink is. Legfájdalmasabb és legnehezebb problémánk. Valóságos próbaköve annak, hogy szellemi erőnk, nemzeti öntudatunk s erkölcsi komolyságunk meg tud-e birkózni azokkal az anyagi feladatokkal, amelyekről *népünk helytállása és előbbrejutása függ*.

Érthető tehát az az érdeklődés, amellyel a megújodást s ujjáépítést kereső szász gondolatok felé fordulunk.

A *Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt* cikkírója, aki A. H. kezdetektől mögé rejtőzködik, egyáltalán nem tagadja azokat a hibákat, amelyeket a szász bankok elkövettek, megállapítja azonban azt is, hogy a szász hiteléletnek az összeomlása nem ezeken a hibákon mulott. Amint azt minden tárgyilagos ember tudja, a világválság szele pusztított Erdélyben éppen úgy, mint Tokióban vagy Newyorkban.

Annak az okát, hogy a szász bankokat ez a válság jobban megbénította, mint „másokat”, abban látja, hogy a szász bankok a válság elleni harcban egyfelől nem kaptak semmi állami segítséget, mert a román állam szerény eszközeit a bucaresti nagybankok teljesen igénybevétték, — másfelől pedig abban, hogy ezeknek a bankoknak a fellépését szász adóssáikkal szemben nemzeti szempontok korlátok között tartották.

Nem tudjuk, hogy a cikkíró a ritkított betűkkel szedett *mások* alatt milyen körökre céloz. Annyi azonban bizonyos, hogy nem magyarokra. Azok a pénzintézetek, amelyeket minden további jelző nélkül egyszerűen magyaroknak lehet nevezni, e körülmények miatt még sokkal jobban szenvedtek, mint a szászok.

Az elkövetett hibák csak a tanúságok szempontjából érdeklik a cikkírót, aki láthatólag teljes illetékeséggel szól hozzá a kérdéshez.

Véleménye szerint a gazdasági süllyedés korszaka végetért. Annak a reményének ad kifejezést, hogy közelebbről oly törvényhozási intézkedésekre kerül a sor, amelyek a hitelélet alapját, a bizalmat feltámasztják.

Heinrich *Zillich* cikkében ennek a bizalomnak társadalmi és népi feltételeivel foglalkozik. Fejtegetései pedig számos ponton érintkeznek A. H. megállapodásaival.

A háborúelőtt a szászok egész hitelszer-

Olvassátok és terjesszétek

az Erdélyi Lapok-at!

Nem akarok megöszülni

FLOREAL hajregenerator

csalhatatlan szer az egészséges és természetes hajszin visszanyerésére és az ősülés ellen való védekezésre.

1 üveg ára 60 lel. Biztos eredmény!
Vezérképviselő: DROGÉRIA „CENTRALA” Oradea. Telefon 5-56.

vezetést altruista szempontok vezették. A korona pusztulása azonban megsemmisítette ezt a népi alaptökét. Azokat az új főkéket, amelyek a régi helyét elfoglalták, a *nyerészkedés vágya* vezette. Most a szász „bank-kapitalizmus” rövid és dicséletes korszaka is véget ért. Most vissza lehet és vissza is kell térni az *altruista bankgazdálkodás* régi módszereire.

„Meg kell változtatni pénzügyi intézményeink alapszabályait — javasolja Zillich. — A részvényesek csak alapszabályszerűen megszabott osztalékot kaphassanak, amely ne léphesse túl a Banca Nationala kamatlábát. Még jobb volna azonban, ha ez a határ 1—2 százalékkal a *hivatalos kamatláb mögött maradna*. Ami pedig a tisztanyeréségből ez után fennmarad, azt szintén alapszabályszerűen a *mi kulturális intézményeink fenntartására kell fordítanunk*...”

Ennél a javaslatnál most meg is állunk. A bankvezetés felelőssége, az igazgatóságok összetételének a szempontjai, a takaréktörvények bevonása, az újjáépítési terv megállapítása mind olyan részletek, amelyekre minálunk csak *azután* kerülhet a sor, miután eldőlt valahára az alapvető nagy kérdés: *kik azok, akik ezeket a mi sorsdöntő problémáinkat valóban a magukénak vallják s azoknak a megoldásánál egész gazdasági jelentőségükkel résztvenni akarnak!*

Könnyű a szászoknak. Amikor ők leírják, vagy kimondják ezt a szót, hogy *mi*, — egészen pontosan tudja mindenki, hogy kiket kell ezalatt érteni. Egyszerűen: a szászokat, akiket politikai nézeteltérés megtépezhat, nemzeti egységüket, gazdasági összefonódásukat azonban semmi soha szét nem tépi.

Amikor azonban ma Erdélyben magyarul hangzik el, hogy *mi* — senki sem tudhatja, hogy e mögött a *mi* mögött tulajdonképpen *ki* és *mi* áll?

Ezért van az, hogy e problémának napirendre kerülése mindennél jobban érdekelt bennünket. Valósággal Isten újját látjuk benne, hogy éppen ebben az egyszerű és tiszta formában kerül napirendre!

Amiről itt szó van, az nem utópia. Es nem is *demagogia*, amelyet egyes orgánumok néhány évvel ezelőtt 200 millió alaplőkés alt-

ruista banknak a követelésével s hasonló „realitásokkal” üztek. Ez ma nagyon is reális. Az egyedül reális!

A bankrésztvények ma semmit sem érnek. Azok a boldogtalanok, akik bankpapírokba fektették pénzüket, boldogok lesznek, ha *bármilyen szerény kamatozásra reményük nyúlik*. S azt is tudni fogják, hogy a bizalom, amit ez az altruista jelleg kelt, *ennek a kiltásnak az esélyeit csak növelheti!*

Nem kell az egészhez egyéb, mint egyetlen *rövid közgyűlési határozat s egészen kicsiny alapszabálymódosítás!* Néhány sor mindösszel!

Am lássuk végre: *Hol vannak azok a ma-*

Eden, az angol kormány kiküldöttje, Rómába érkezett

Olasz, angol, német együttműködés alakul a leszerelés kérdésében. — A franciák elszigetelődéstől tartanak

Rómából jelentik: Eden angol főpécsetőr, aki szombaton Berlinből Rómába érkezett, a vasárnapot a római angol követségen töltötte s tanácskozásait csak hétfőn kezdi meg. Muszolini hétfőn délután 5 órakor fogadja Eden lordot. Ezt megelőzően Eden valószínűleg megbeszélést folytat *Savich* államtitkárral, aki szombaton este érkezett vissza Budapestről Rómába.

A vasárnap megjelent olasz lapok szerint olasz kormánykörök azt kívánják, hogy Eden megbeszéléseinek alapja az olasz leszerelési memorandum legyen.

Párizsi jelentések szerint a francia közvélemény nyugtalansággal fogadja Eden berlini megbeszéléseiről szóló híreket.

Az *Excelsior* szerint egyelőre még semmi ok nincs aggodalomra Hitler és Eden tanácskozásai miatt, mert Eden berlini útjának célja nem megegyezés kötése, csak tájékozódás és tájékoztatás volt. Korai volna még egy német—olasz—angol arcvonal kialakulásáról beszélni és arról, hogy ez a hármis arcvonal rá-

gyar bankok, amelyek az újjászervezés közbén, az új bizalom kérdésének pillanataiban nyíltan magyarnak s egyben közhasznunak kívánják vallani magukat? Kik azok a bankigazgatók, akik megelőlszenek tisztességes fizetéssel s lemondanak az autóról, a sápokról, a tantiemokról s egyebekről — a *nemzet és a közügy érdekében, a keresztény szellem és erkölcsi béke nevében?* A lélektani pillanat most elérkezett, amikor ezeket a kérdéseket *fel lehet és fel is kell tenni*. Eppen a sokat hánytorgatott „*gazdasági szervezkedés*” nevében...!

Es nemcsak a bankoknak kell feltenni, hanem a maga módján és a nemzeti követelmények szerint mindenkinek: *a lapoknak* éppen úgy, mint különböző gazdasági *vállalkozásoknak*, bizonyos *egyesületeknek* éppen úgy, mint *egyes gazdasági érdekképviselőeknek!*

Tisztuljon végre a helyzet.

Mi nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy „aki nincs velünk, az ellenünk”.

Azt azonban ezen az úton elérhetjük, hogy aki *velünk van, az valóban legyen is velünk*, aki pedig nincs velünk, — *az ne ártsa magát a mi dolgainkba!*

kényszeríteli akarát a leszerelés tekintetében Franciaországra. Eden — állapítja meg a lap — visszatér még Párizsba és akkor kiténik, mit végzett Berlinben.

A *Le Journal*: A németek Berlinben igyekeztek megnyerni saját felfogásuknak Edent. Valószínű, hogy ezért bizonyos ellenszolgálatot is ajánlottak. Eden Rómából valószínűleg olyan leszerelési tervvel indul haza, amelyet az angol és olasz leszerelési javaslat összeolvastásából állítottak össze. Ez az angol-olasz tervet azzal a céllal készült, hogy megkössék Franciaország kezét és lehetővé legyék Németország újrafegyverkezését. Franciaország azonban kimondta az utolsó szót és ebből nem fog engedni.

ROSSZ ESZKÖZ. — Mit szólsz hozzá? A szomszédom beverte az ablakomat, amikor zongoráztam.

— Micsoda ostoba ember. Hiszen akkor még jobban hallja.

Utazás a föld körül

Írta: Szürke Pál.

Kristóf néhány esztendővel volt idősebb nálam. Szomszédsgában laktunk és tiszteltem Kristófit. Az egész környéken ő tudott legjobban méltatni. Ha abban az időben már fociballt játszottak volna, Kristóf sorsát illetőleg nem lehettek volna kétségei: állást kapott volna a kendergyárban, hogy centert játsszék az amatőr csapatban. Am akkortájt a gyárigazgatók még csöszöket állítottak fel, hogy a diákok ne labdázzanak a gyár környékén mert beverik az ablakokat. Ez az ijedelem ugyan céltalan volt, mert a kötélgárak ablakaira annyi kőc rakódik le, hogy idővel erősebbek lesznek még az acélnál is.

Ha Kristófit nem is alkalmazták a kendergyárban, viszont gyakornok lett a takarékpénztárnál. Nem tudom hogyan van, de nem emlékezem, mintha a fiuk közül, akik nem mentek az egyetemre, bármelyik is állás nélkül maradt volna az érettségi után. Kristóf ekkor már abbahagyta a méltat, ellenben kitűnően tudott biliárdozni s erre éppen olyan büszke volt, mint arra a megfizetésre, amikor másfél évi gyakornokság után tisztviselővé léptették elő és reábizták a folyószámlát a Q—Zs betűk között. Mert a takarékpénztárnak volt egy Quint nevű betevője is, üveges a Boldogasszony-sugarúton és egy Zsefkovits nevű betevője, aki viszont pékmes-ter volt a Keringő-utcában. Akkor még nem volt kisipari hitel, akkor még a kisiparosok adták oda a pénzüket a takaréknak, hogy adják ki hitelkérőknek.

A kisiparosok viszont nyugodtabb betevők voltak, mint a fanyai gazdák. Ezek minden öszszel megjelentek a takaréknak és kivették az egész betéjüket. Aztán szépen leültek a padra, megolvasták a bankókat, a Kifizetés-pénztártól átsétáltak a Befizetés-pénztárhoz és megint visszatették a beléteket. Ami biztos, az biztos. A pénz olvasva jó.

Kristóf viszont addig biliárdozott a kávéházban, amíg el nem fáradt és ilyenkor leült a sakkasztalra kibicelni. A sakkbiceleke különlelek; ehhez nyugalom, önuralom és hallgatóság szükséges. En bizalmi állásokba, titkos feladatok ellátására általában kipróbált sakkbiceleket hívnak meg. Kristóf így kibicelt két esztendő hosszát ugyanannak a sakkpartinak, amelyet Danczer bácsi játszott Hellmayer bácsival. Danczer bácsi volt a szálloda, Hellmayer bácsinak pedig kékfestőüzeme volt, ezenkívül egy nővére, Danczer bácsi felesége. Volt ezenkívül egy unokahuga is, a Lujzika, aki délutánonként ott ült a kávéház sarkában, mintha a kávékonyha mellett és nagy lapos öltésekkel hímezte a szálloda lepedőjébe a jel-

zést: Danczer-szálló.

Idővel a kelengyéjébe hímezte a monogramokat Lujzika, ami azért is sürgős volt, mert Kristóf esküvőjét Lujzikával tavaszra tűzték ki: a bái szezon után és a nyári szezon előtt. Így lett Kristóf idővel tulajdonosa a szállodának s a kékfestő-üzem gazdája is lett volna, ha az üzemet meg nem veszi a kendergyár és Kristóf nem látta volna jobbnak, hogy bérházakat vásároljon a pénzen.

Kristóf pedig ott dolgozott huszonöt esztendeig a szép nagy szállodában. Huszonöt esztendeig soha ki nem mozdult az épületből, csak néhanapján, amikor igazgatósági ülés volt a takaréknak, ahol már más vezette a folyószámlát Q—Zs-ig, ellenben Kristóf mint igazgatósági tag írta alá a jelentéseket. Nem mozdult ki a szállodából, ez volt számára az egész világ, viszont az egész világ odajött hozzá. Kristóf mindennap megvárta mindegyik vonat érkezését, személyesen köszöntötte a vendégeket és mert szorgalmas és fevékeny ember volt, udvarias és szolgálatkész, gyakran kezébe is vette a kőzitáskákat és lesegítette a kocsi- ról. Előtte omnibusz volt a szállodának, később kélfogatója, aztán autója: s ezek a járművek hozták a vendégeket, legtöbbször utazókat, de azért elég gyakran mindenfajta idegeneket: olyanokat, akik a világot járták körül, üzlet- embereket, politikusokat, művészeket. Kristóf mindig figyelmesen nézte a kőzitáskákat, el-

Starhemberg herceg szerint Ausztria meg akar egyezni Németországgal és védekezni kíván a zsidóság hegemoniája ellen

Bécsben vasárnap megint letartóztattak két magyar-származású szocialista vezetőt

Bécsből jelentik: A bécsi rendőrség vasárnapra ismét több letartóztatást fogantatott a szociáldemokrata párt vezetői köréből. A letartóztatottak között két magyar név is szerepel: *Ludányi Armin*, a bécsi Radiowelt magyar származású főszerkesztő-tulajdonosát és *Havas Jenő* reklámvállalkozót helyezték letartóztatásba és a további nyomozás során fogják megállapítani, hogy milyen szerepük volt a szociáldemokrata pártban és valóban résztvettek-e a lázadás előkészületeiben.

Roboz Imrét e héten kitoloncolják Ausztriából s rövidesen ugyancsak ki fogják toloncolni *Garbai Sándort*, a volt magyar népbiztos is.

Osztrák politikai körökben nagy feltűnést váltott ki, hogy *Czermak dr.* a keresztényszocialista párt elnöke a *Purkersdorfban* tartott vasárnapi nagygyűlésen hivatalosan bejelentette a keresztényszocialista párt feloszlását és a Hazafias Frontba való beolvadását.

Czermak hangzottatta, hogy *Dollfuss* kancellár személye garancia arra, hogy a párt tagjai a Hazafias Frontban is keresztény és szociális szellemet találjanak.

Nagy érdeklődéssel beszélnek Bécsben arról a nyilatkozatról is, amelyet *Starhemberg* herceggel folytatott a *Petit Parisien* bécsi tudósítója. A herceg kijelentette, hogy az Ausztriának a tekintély, a rendiség és a kereszténység elvein kell alapulnia. Ausztria sok tekintetben hasonlítani fog a fasiszmuhoz, végeredményben azonban nem fasiszta, hanem sajátosan osztrák állam lesz, majd kijelentette a herceg, hogy Ausztria mindenképpen meg akar egyezni Németországgal, de teljes függetlenségének fenntartása mellett.

Az újságíró ezután azt kérdezte *Starhemberg*től, mi az álláspontja a Heimwehrnek a zsidókérdésben.

— Az új Ausztria nem akarja kikapcsolni a zsidóságot, emellett azonban védekezni kíván a zsidóság hegemoniája ellen. — válaszolta a herceg, aki végül kifejtette, hogy a monarchia

A francia kormány üzent, hogy ellenzi az osztrák-magyar-olasz csatlakozást

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* vasárnapi száma feltűnést keltő jelentésben közli, hogy a francia kormány *Clausel* bécsi követe útján tudomására hozta az osztrák kormányt, hogy Franciaország nem helyesli az osztrák-magyar-olasz blokk tervét. A francia követ egyben közölte *Dollfuss*sal, hogy a tervet a kisanant sem helyesli. Franciaország azon a véle-

IGY NÉZ KI

a valódi KOPROL hashajtó csokoládé. Külső formájában egyszerű és mégis oly sokoldalú és alapos hatású. Nagyon sok hashajtót eredménytelenül használunk. Az egyetlen elismerten kipróbált hashajtó csokoládé volt és marad: a Koprof. Emésztési zavarainak első jeleire használjon azonnal Koprof hashajtót, amelynek vértisztító hatása is van. Az eredmény meglepő lesz.

Ha Koprofot vásárol vigyázzon arra, hogy minden tablettán rajta legyen a

KOPROL

felirat és utánzatokat, mint teljesen értéktelen utasítson határozottan vissza.

szétdarabolását most úgy kell jóvátenni, hogy szoros gazdasági kapcsolat létesüljön Magyarországgal és Olaszországgal.

ményen van, hogy a középeurópai problémát Genfben kell megoldani, valamennyi állam közreműködésével.

Barthou francia külügyminiszternél vasárnap megjelent a párizsi német, orosz, holland és spanyol követ, akiknek ezt a lépését elsősorban *Eden* tárgyalásaival hozzák kapcsolatba.

Suvich olasz államtitkár Budapesten.

Balról Suvich, jobbról Gömbös Gyula magyar miniszterelnök.

olvasva a feliratokat, azokat az apró színes cédulákat, amelyeket a szállodák ragasztanak rá a bőröndökre. Voltak bőröndök, amelyek bejárták az egész világot, körülutaztak a föld körül és utazásuk emlékei ott pihentek a színes cédulákon: Grand Hotel Wien, Adlon Berlin, Savoy London, Astor Newyork, Bristol Madras, Victoria Singapore, Grand Hotel Royal Sidney, sok-sok szállónév a világ minden részéből. Moszkvából és Teheránból, Sante Fé di Bogotából és Genfből. Bagdadból és Lisszabonból. Kristóf idővel ezekből a cédulákból ismerte meg társait szerte a világban, a felragasztásokból és elhelyezésekből állapította meg, hogy Kalkuttában az Academy szálló portása nyugodt és pedáns ember, mert mindig pontosan és egyenesen ragasztja fel a cédulát, viszont Varsóban a Pologne-Hotelben rossz lehet a kiszolgálás, mert állandóan tépett és piszkos cédulák kerülnek a bőröndökre. Kristóf magában őszintén tisztelte a hongkongi Old England hotel tulajdonosát, aki finom és izléses ember volt, mert szép és művészi domborműves bőröndcédulákat készített, viszont elhatározta, hogy sohasem ebédelne Kairóban az Alhambrában, mert a céduláknak olajszaguk van.

Igy élt huszonöt esztendőn át szállodájában Kristóf, így nézte a világot a hotel halljában, a lepcsőházban és a bőröndfülkében, az

étterem sarkából és a kávéház szögletéből, így nézte a világot, valamint néha azokat a telekkönyvi kivonatokat, amelyek igazolták, hogy Kristóf egy újabb bérház tulajdonosa lett. Mert Kristóffal barátságom állandó maradt és mert fiatalabb is voltam nála, éppenúgy, mint valamikor a metánál a kifizetés titkairól és technikájáról felvilágosított, úgy fejtette ki később nekem életelveit.

— Az embernek vigyáznia kell mindig arra, hogy gondoskodjék jövőjéről. En például elhatároztam, hogy minden ősszel veszek egy bérházat. Nekem beszélhetnek az emberek, én csak megyek a magam útján és nem térek el elveimtől!

Igy élt Kristóf, amíg az idők nem változtak meg annyira, hogy egy szép napon elhatározta, hogy nyugalomba vonul és eladja az üzletet. Így hagyta el ötvenöt esztendőskorában Kristóf a szállodát és a kávéházat, az éttermet és a pincét és adta át a felesége unokaöccsének. Kristóf ekkor visszavonult a magányba, vagyis a kávéház sarkából átült a kávéház közepére, ahol a vendégek ültek. Kristófból magánzó lett és vendég, mindenkiféle sakkjátékos. Végre egyszer ő is sakkozhatott. Az is igaz viszont, hogy rengeteg kibicé akadt, mert olyan idők következtek el, amikor az emberek inkább kibicelnek, mint bármi mást is csinálnak. Ráérnek.

Kristóf is ráért mindenre, de úgy érezte, hogy nincsen mit csinálnia. Azaz, dehogyan érezte. Mert mialatt élte azt hittem, hogy Kristóf nyugodtan és békésen lép előre a királynéval az E2-ről az E6-ra, az alatt Kristóffal szerdán este az egyik szálló halljában találkoztam.

— Rég láttalak — mondtam, — mi újság odahaza nálunk?

Számomra az odahaza még mindig a régi gyermekkori város és már fel is vettem a kérdést, ki él, ki halt meg, kinek az unokája ment férjhez és kinek a fia nősült meg.

De Kristóf csak ennyit válaszolt:

— Magam sem tudom, kilenc hónapja nem voltam otthon.

— Hát hol voltál, Kristóf?

— Körülutaztam a világot. Áprilisban ültem hajóra Genuában és most érkeztem vissza.

— Világutazó lettél, Kristóf? Mit láttál? Annyi szépet, annyi érdekességet, annyi különöset láthattál, hol voltál, meséld el!

— Voltam én, barátom, mindenütt. Ázsiában, Afrikában, Ausztráliában. Bejártam egész Amerikát. Mert tudod, kérlek, engem izgatott az a kérdés, hogy jól tettem-e, hogy eladtam a szállodát. Arra is kíváncsi voltam, bennem volt-e a hiba, hogy az utolsó években rosszul ment már az üzlet. Hát megnyugodtam. Másutt is rosszul megy.

Bazilli Mihály, a Villamos-Művek igazgatója rendkívül érdekes előadással fejezte be a kirakatvilágításról szóló előadássorozatát

Március 24-től — április 15-ig kirakatvilágítási verseny lesz

Vasárnap délután igen nagy érdeklődés mellett fejezte be Bazilli Mihály, a villamosművek igazgatója a kirakatvilágításról szóló előadás sorozatát a Kereskedelmi Csarnokban. Előadásában röviden összefoglalta megelőző négy előadásának tartalmát is. Igen sok eredeti és érdekes illusztrációval, gyakorlatilag is bemutatta a helyes és helytelen kirakatvilágítást. Előadása annyira színes és érdekes volt, hogy minden jelenlevő a legértékesebb tapasztalatokkal gazdagodott. Kitért a kereskedők érdekét jelentő legaprólékosabb részletekre, amelyeket ügyesen összegegyeztetett a város forgalmát és fényét, éppen ezért nagyon fontos, hogy a kereskedő minden eszközt felhasználjon arra, hogy a lehető legkevesebb költséggel a legkérelmezesebb kirakatvilágítást érhesse el. Minden bizonnyal ennek a törekvésnek a támogatására rendezik meg március 24-től április 15-ig Oradeán a kirakatvilágítási versenyt, amelynek díjai a következők: I. díj tizezer hektovattóra ingyen áram, II. díj hatezer, III. díj négyezer, IV. díj háromezer és V. díj kétezer hektovattóra ingyen villanyáram. A díjnyertes kereskedők kötelesek lesznek mindennap éjfélig világítani kirakataikat. Ezenkívül atrax-kockákat (színes-világító kockák) is sorolnak ki a verseny résztvevői között. A rendkívül érdekes és lelkesen megtapsolt előadás végén Bazilli Mihály igazgató kijelentette, hogy négy hét múlva a fényreklámokról szóló előadás sorozatot kezd, amit a jelenlevő kereskedők nagy örömmel és lelkesedéssel fogadtak.

Az előadáson a helybeli kereskedőkön kívül megjelentek az Electra cég, Noris cég cluji igazgatói, Tura bucaresti, Ganz cég stb. mérnökei. A villamosmű szövetsége képviselőjében ott voltak Satu-Mare, Arad, Sibiu, Salonta, Timișoara város megbízottai. Bazilli igazgató magas és nagy-nívójú előadását 45 modellel és 25 diagrammal szemléltette.

Zsuffolt ház hallgatta úr Scheffler Ferencet a legényegylet kilencedik kulturdélutánján. A Központi Katolikus Legényegylet ifjúsága vasárnap délután tartotta meg kilencedik kulturdélutánját. A műsort két előkép vezette be: Jézus az Olajfák hegyén és Krisztus Pilátus előtt. Erzsébetváros jeles muzikusainak zeneszáma után Rácz János szavalta el Krüger Aladár: „A keserű pap” című költeményét értelmesen, kifogástalanul. Általános érdeklődés közepette lépett színpadra dr. Scheffler Ferenc, az „Erdélyi Lapok” igazgatója és rendkívül tartalmas, széles horizontu előadásában elmondta, mit köszönhet az emberiség a katolikus egyháznak szellemi, erkölcsi és szociális szempontból. Dr. Schefflert hallgatósága lelkes ovációban részesítette. Csorba János tisztán csengő hangján Zajcha egyik szerzeményét énekelte el András Ede zenetanár harmonium kísérete mellett. Vojnár Kálmán és Lakatos Sándor tréfáikkal tartották állandó derűtségben a közönséget. Végül az erzsébetvárosi zenekar játszott el Wagner I. Döppel-Adler indulóját. Az előadásra akkora tömeg gyűlt egybe, hogy az egyesület helyiségei szűknek bizonyultak. Tizedik kulturdélutánját március 4-én szenzációs műsorral rendezte meg a legényegylet, amelyen Kovács Kálmán premonstreperjel tart előadást vetített képekkel.

Festőiparosok gyűlése. Helyreigazításképpen közöljük, hogy a február 2-én azaz kedden délután 5 óra a kollektív szerződés tárgyalása ügyében hirdetett gyűlésünkön csak a kiküldött és megválasztott munkaadó és munkás tárgyaló megbízottakat kérjük a rendes időben pontosan megjelenni. A tárgyalás eredményét külön fogjuk összes tagjainkkal külön gyűlésben ismertetni. Az elnökség.

Biztos siker,

a gyümölcsfáit a Moskovits Ipartelepek r. l., Oradea, által gyártott, elismert jóhatású növényvédelmi szerekekkel kezelil

Ajánljuk a gyümölcsfák téli kezelésére:

„Neo-Dendrin” gyümölcsfakarbolineum,
„Pomrin” savmentes vértetükátrány,
„Amonil” kénkészítmény,
„Sotor” hernyóenyv
szereinket.

Kapható: Oradea,

ANDRÉNYI KAROLY ES FIAI R. T.

A bérek leszállítását követelik a bérlők. Az Oradeai Bérlők Szövetsége nagyarányú mozgalmat indított a bérek leszállítására május 1-től kezdve. Ennek elérésére memorandumot terjesztettek be a kormányhoz, amelyet egyidejűleg az oradeai és biharmegyei képviselők és szenátoroknak is átadnak. Ettől függetlenül országsszerte propaganda gyűléseket is rendeznek. Az első ilyen gyűlést Oradeán március hó 4-én vasárnap tartják meg, amikor is a bérek leszállításán kívül a taxák leszállítását is követelni fogják. Bérlők Szövetsége: dr. E. Popovici, elnök, Dr. C. Zoltán főtájtár.

Atadták a biharmegyei kommunistákat a cluji hadbírósnak. Annakidején részletesen beszámoltunk arról a nagyarányú kommunista összeesküvésről, amit a sziguranca Oradeán leplezett le s amely Salontán és Marghitán is sejtészerűen volt megszerveve. Összesen 62 helybeli és vidéki kommunistát vettek őrizetbe s ügyükben a cluji hadbírósnak királyi vádbiztos küldött Oradeára. A vádbiztos egy héttig tartó vizsgálat után 62 letartóztatott közül 23-nak elrendelte a szabadonbocsátását azzal, hogy az eljárás tovább folyik ellenük is és a hadbírósnak tárgyaláson a többiekkel együtt felelősségre vonják őket. A vádbiztos döntése alapján még szombaton elengedték a szigurancaórol: Geczó Irmát, Biró Pált, Dragos Joant, Brix Sándort, Páll Józsefet, Kereskes Sándort, Szuhányi Jánost, Rocs Sándort, Os-vát Sándort, Brix Jánost, Fehér Miklóst, Sir Jánost, Czina Jánost, Szabó Istvánt, Herbák Istvánt Szatmári Mihályt, Mogyoróssy Istvánt, Varga Sándort, Gáll Józsefet, Herbák Máriát, Róth Józsefet, Encsel Mártont, Halász Dezsőt, Keszler Jenőt, Bedei Lászlót és Róth Lászlót. A királyi vádbiztos utasításának megfelelően, a letartóztatott 62 kommunista közül az alábbi 33-at adtak át szombaton éjszaka a cluji hadbírósnak: Ocellák Sándort, Lueder Jánost, Mihel Károlyt, Kertész Antalt, Bara Józsefet, Schlachter Pált, Geczó Józsefet, Fazekas Jánost, Gergely Józsefet, Geczó Arankát, Kovács Józsefet, Bonczos Istvánt, Szell Mihályt, Inesperger Mihályt, Rákóczi Ferencet, Kiss Lajos, Bonczos Mihályt, Nagy Ferencet, Brüll Józsefet, Fischer Pált, Gyárfás Viktort, Perl Samuelt, Virányi Károlyt, Hemes Józsefet, Halász Pált, Fodor Istvánt, Löbl Pirit, Róth Agnést, Koru Bertát, Borsi Józsefet és Schon Lajost. A királyi vádbiztos, vádirata alapján úgy a szabadlábrahelyezettek, mint a hadbírósnak átkísértek ellen a Marzescu-Mironescu törvény lapján indult meg az eljárás és ügyük a legközelebbi időben belül már főtárgyalásra is kerül.

LAHANDE:
KRISZTUS
PÁRIZS VADONABAN

135 lei és portó.

ELEKES:

KRISZTUS! KENYERET!

145 lei és portó.

Erdélyi Lapok könyvosztálya.

Az a hír terjedt el, hogy Adorján Emil hetvenmillióért eladta a Saspalotát

Oradeán a szenzáció erejével hatott az a hír, amit hétfőn délelőtt várossszerte nagy érdeklődéssel tárgyaltak, hogy: dr. Adorján Emil, az Industria Bank elnökgazgatója eladta a tulajdonát képező Sas-palotát. A Sas-palota grandiozus épülettömbje, a Sas-passzázs fogalom ebben a városban, amelynek színét, jellegét adja s amely építészeti szempontból is — magyaros stíljával — messze kimagaslik az itteni paloták közül. A Sas-palota valóságos üzletvárosával óriási értéket reprezentál s az Adorján-féle érdekelttséghez közelálló tudnivaló, hogy a palota, amit a sátmari Freund Testvérek textiles cég vett meg — 70 millió leiert kelt el. Az óriási üzlet híre várossszerte hamar elterjedt és különböző kombinációkat fűztek hozzá. Az üzletkötést annyira befejezett ténynek tekintették, hogy a kereskedők, akik a Sas-palotában bérelnek üzlethelyiséget, már izgatottan tárgyalták a kauciók problematikus ügyét is. A kereskedőknek ugyanis, akik a Sas-palotában béreltek üzlethelyiséget, garanciaképpen három havi bérletösszeget letétbe kellett helyezniük s ezen összeg ellenében az Industria Bank betétkönyvet adott nekik. Már most az a helyzet állott elő, hogy a bank tekintettel arra, hogy egyelőre a betéteket nem fizetik ki — megtagadja a betétként kezelt garanciák kifizetését.

A Sas-palota eladásának, illetve a Freund Testvérek által való megvételének híre egybenként Sátmarról is megerősítették s a mindenképpen jelentős üzlet megkötése ott is nagy fel-tűnést keltett. Oradeán azonban az Adorján-féle érdekelttség egyelőre erőlyesen cáfolja a Sas-palota eladásának híreét és dr. Adorján Péter igazgató kijelentette, hogy rosszakaratú híresztelésről van szó és meg fogják keresni, kiknek áll érdekében az alaptalan híresztelés, hogy törvényesen eljárjanak ellenük.

FILMPALACE

Kedd, szerda

„Csikós bárónő”

Főszerepben: Grétt Theimer, Verebes Ernő, Mindszenty Tibor, Hollay Kamilla, Ida Vüst.

Előzőleg új híradó!

Jön: VIII. Henrik. Korda Sándor rendezése.

Zene- és dalkedvelők figyelmébe. A száztíztagból álló Liszt Ferenc ének- és zenekar létszámát fel akarja emelni, miért is tisztelettel kéri városunk zene- és dalkedvelőit, hogy lépjenek az ének- és zenekar tagjai közé. A zenekar tagja lehet minden kottaismerő muzikus, tekintet nélkül a nemre és vallásra. Az énekarba minden jóhangú férfit és nőt felvesznek. Jelentkezéseket bármikor elfogad András Ede zenetanár, országos karnagy. A vegyeskar kedden és pénteken este 8—10 óráig tartja próbáit a Központi Katolikus Legényegylet zenetermében (Str. Alexandri 13.) A zeneprobák szerdán este tartatnak 8—10-ig ugyanott. Minden jó dalos és muzikus legyen tagja városunk legelső dal- és zeneegyesületének!

Ma kedden BTC teaest és választmányi ülés. A BTC ma, kedden este is megtartja közkedvelt táncos teaestélyét az NSE Otthonban. Ezt megelőzőleg pontosan fél 9 órai kezdettel tartja az új tisztikar ugyancsak az otthon helyiségében első választmányi ülését, kérve, hogy a tagok föltétlenül csoportosan jelenjenek meg.

Cipésziparosok gyűlése. A piacon áruló cipészek helyosztása ügyében március 4-én azaz vasárnap délelőtt 10 órakor gyűlés lesz az iparoskör helyiségében. Felhívjuk az érdekelteket, a gyűlésen való teljes számban és pontosan való megjelenésre. Az elnökség.

Olcsó tűzifa az ipartestületnél. Elsőrendű cserhasabfa házhozszállítva 240 lei, bükkhasabfa 190 lei, 10 kg. prima darabos vasaló bükkfaszén 25 lei. Barki megrendelheti. Kérjük a megrendelést, mert ezzel az iparosjóléti intézményeket is támogatják. Az ipartestület elnöksége.

Húszezer főnyi tömegben vonulnak föl Londonban az éhezők

Londonból jelentik: Vasárnap délután zajlott le az angliai munkanélküliek éhségtüntetése Londonban. Mintegy 15-20 ezer éhségfelvonuló gyűlt össze a Hyde-parkban és tiltakozott a kormánynak a munkanélküli segély reformjára irányuló javaslata ellen. A Hyde-parkban lefolyt tüntetéssel egyidőben sok ezer főnyi tömeg gyűlt össze az utcákon. Az éhségfelvonulás útvonalán hatalmas rendőrfelkészültség állt őrt, rendzavarásra azonban nem került sor.

A Hyde-parkban a tüntetők vezetői 8 emelvénnyel ismertették a szóbanforgó kormányjavaslatot, amelynek visszavonását határozati javaslatban követelték. A határozati javaslatban ezenkívül 40 órás munkahét bevezetését követelik.

Az osztrák kormány testvéri jobbot nyújtott a nemzeti szocialistáknak

Fey alkancellár feltűnést keltő beszéde Kismartonban

Bécsből jelentik: Fey alkancellár vasárnap Kismartonban nagy feltűnést keltő beszédet mondott. Bejelentette, örömmel látja a kormány, hogy a nemzeti szocialistáknál jobb belátás és megértés kezd érvényesülni. Rá kell jönnök — úgy mond — a nemzeti szocialistáknak arra, hogy tulajdonképpen a kormány oldalán van a helyük és a kormány ezért nekik testvéri jobbot nyújt. Ha azonban a horogkeresztesek újból erőszakhoz folyamodnak, ezt a kísérletüket könyörtelenül leverik.

Négy pokolgépet találtak Szófia és Belgrád között az Orient-expresszen

Sztambulból jelentik: A szófiai, illetőleg Belgrád felé haladó Orient-expressz egyik kocsijában a kálauz egy gyanús ládát talált. A legközelebbi állomáson átadta a ládát a rendőrségnek, ahol felbontották és négy pokolgépet találtak benne. Az a gyanu merült fel, hogy kommunisták akartak a vonat ellen merényletet elkövetni. Eddig 6 kommunistát tartóztattak le.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint enyhe idő, kissé élénkebb légáramlás, délnyugat felé felhősödés és kisebb lecsapódás várható.

Katolikus folyóirat négerrek részére az Egyesült Államokban. Newyorkból jelentik: Philadelphian megjelent a „Voice” első száma. Ez a negyedévenként megjelenő lap hivatalos közlönye az Egyesült Államok területén lakó katolikus négereknek. Ha a folyóirat kellő támogatásra talál a feketék között, havonként fog megjelenni.

Fővárosi amazon. Budapestről jelentik: Szombaton este nem mindennapi jelenetnek voltak szemtanúi a Rákóczi-út és Nagykörút kereszteződésénél a járókelők. Faragó Klári 24 éves áruházi pénztárosnő a tilos jelzés ellenére át akart sietni a másik oldalra. Mikor a rendőr megállásra szólította fel, kapásból odavágta: „ha felakasztja magát, akkor is átmegegyek”. A rendőr utána ment, hogy leigazoltassa, amire a megdühödött hölgy teljes erővel mellbevágta a rendőrt és igyekezett egérszemet venni s úgy hadonászott, mint a cséphepadaró, csak úgy szakadt az odagyűlt három rendőr kabátja. Egyik rendőrnek azonban sikerült elkapnia a kezét s valahogy bevitték az őrszobára, közben rugott, vágott, kapálózott. Az őrszobán idegességével védekezett. Becsukták, de vasárnap reggel megkönnyorültek rajta s elengedték.

Butorkészletünket átköltözködés miatt

minden elfogadható áron eladjuk

Masszív hálószobák már 5000 lei-től kaphatók.

„MOBILA” Műasztalosok Szövetkezete
Oradea, Piața Regina Maria (Béter-tér) 2. sz.

A kormány új tagjai letették az esküt

Sassu földművelésügyi, Costinescu egészségügyi-népjóléti miniszter lett

Bucuresti. Saját tud. Tatarescu miniszterelnök szombaton és vasárnap audiencián volt a királynál. Ennek a kihallgatásnak eredményeként megtörtént a kormány régen tervezett átalakítása. Dumitriu eddigi munkaügyi, népjóléti és egészségügyi miniszter, valamint Cipoianu földművelésügyi miniszter vasárnap beadták lemondásukat. Az ilyenformán megüresedett földművelésügyi tisztséget Sassu, eddigi ipar- és kereskedelemügyi miniszter vette át, a

munka, egészségügyi- és népjóléti minisztérium élére pedig dr. Costinescu került. Sassu helyét az ipar- és kereskedelmi minisztériumban Teodorescu volt CFR igazgató tölti be. Tárcanélküli, állam-miniszter lett Xenii, aki egyelőre a miniszterelnökségen fog dolgozni.

Az új miniszterek Tatarescu jelenlétében hétfőn délelőtt letették az esküt a király kezébe.

Hitlernek egymillió nemzeti szocialista vezér tett esküt — rádió közvetítéssel

— Hitler nagy beszéde nyilvánosság elé lépésének 14. évfordulóján —

Münchenből jelentik: Vasárnap ünnepelték Münchenben azt a napot, amikor Hitler birodalmi kancellár 14 év előtt először beszélt a nyilvánosság előtt. Az ünnepélyen a kancellár is megjelent s nagy beszédet mondott:

— A történelmet — úgy mond — nem az az csinálja az ember, hogy változtat a nevéken, hanem azzal, hogy más elveket juttat érvényre. Új elveket kellett felállítani és ezeket csak új emberek képviselhetik. A nemzeti szocialista mozgalom még korántsem érte el célját, még csak fejlődésének elejénél tart. A nemzet mögöttünk áll, de még nem mindenki nemzeti szocialista. A nép soraiból jöttünk és a néphez akarunk mindig tartozni. Letesszük a fogadalmat, hogy magatartásunkban, munkánkban és felfogásunkban nem térünk el a nemzeti szocialista eszmétől. A jövőben is leg-

alább évenként egyszer alkalmat nyújtunk a népnek, hogy ítéletet mondjon rólunk és ezért az egész nemzethez apellálunk.

— Ha a sors meg is fosztott bennünket ágyuinktól, géppuskáinktól, repülőgépeinktől, annál inkább kötelességünk, hogy legalább a népet teljes egészében magunk mögé sorakoztassuk — fejezte be beszédét a kancellár.

Ugyanez alkalomból Hess, Hitler helyettese a pártban, újlag feleltette az összes bajor nemzeti szocialista vezetőket, csoport- és osztágyarancsnokokat. Hess olvasta fel az esküszöveget és ezt rádió közvetítette. Az egész birodalomban mindenütt összegyűltek a nemzeti szocialista vezetők és újra elmondották a rádió nyomán az esküszöveget. Egymillió nemzeti szocialista vezér tett vasárnap ily módon újra hűségkötést Hitlernek.

Képtávirat.

III. Leopold, Belgium új királya lóháton vonul be Brüsszelbe. Csütörtökön temették el a szerencsétlenül járt Albert belga királyt és pénteken fia és utóda letette esküjét az ország alkotmányára, majd trónbeszédét is megtartotta. Képünkön az a jelenet látható, amikor az új király a hagyományoknak megfelelően lóháton vonul be az ország fővárosába.

Az 1855-ös konkordátum megállapításai a katolikus alapokról

Irta: Bitay Árpád.

1855 nyarán I. Ferencz József „császári-királyi Apostoli Felség” („Caesareo-Regia Apostolica Majestas”) konkordátumot kötött a Szentszékekkel, IX. Pius pápával. Az akkor ténylegesen uralma alatt álló összes országokra és területekre egyformán vonatkozó konkordátum mindkét szerződő félre nézve nagyon előnyös volt.

Ennek a konkordátumnak a kat. alapokra vonatkozó megállapításait az illető alapok történetével foglalkozó újabb írásokban sehol sem találjuk meg. Már pedig, akárhogy is ítélik meg ezt a konkordátumot az akkor szereplő, a konkordátumba bevont országok és ország-részek sajátos alkotmányjogi viszonyai szerint, ezeket a megállapításokat mindenképpen el kell fogadni a szakutazásnak, mert a lényegre nézve nem új, hisztórikus elveket mondanak ki, nem új, gyökértelen jogi helyzetet és normatívumot állítanak fel és teremtenek meg. Nem. Az alapok kezdete óta, tehát akkor már 7-8 évtized óta, fennálló törvényes jogi- és lényeges állapotot szegnek csak le, foglalják szabafosan szavakba. A Szent-Szék, a pápaság és I. Ferencz József (akinek családja egyik büszgő előde, teremtette meg, a Szent-Székekkel való előzetes iratváltás után — Ausztriában, Magyarországon és Erdélyben egyaránt — régi kat. vagyonból azokat az alapokat) a lehető legilletékesebb tényezők voltak ezeknek a megállapításoknak a megszüvegezésére.

A megállapítások vonatkoztak a Ferencz József uralma alatt álló akkori összes orszá-

gok és ország-részek (köztük volt Erdély is) kat. alapjaira.

Lássuk ezek után a kérdéses szövegrészt: „Bona, quae fundos, uti appellat religionis et studiorum constituunt, ex eorum origine ad ecclesiae proprietatem spectant et nomine ecclesiae administrantur...” (Az úgynevezett vallási és tanulmányi alapokat alkotó javak eredetük miatt, eredetüknei fogva az egyház tulajdonába tartoznak s az egyház nevében fognak kezeltetni. Az eredeti latin szövegét V. Nussi-nak szövegközléséből vettük át: Conventiones de rebus ecclesiasticis inter S. Sedem et civilem potestatem variis formis initae. Moguntiae 1870. p. 316.)

Folytatólag ezt mondja az idézett szöveg, hogy az említett kezelésre nézve a püspököket felügyeletet illeti meg, amelynek formájára nézve a Szent-Szék és a Felség külön meg fognak állapodni. Leszzegezi, hogy a vallásalap csak egyházi célokra fordítható. „Pari modo redditus fundi studiorum unice impendentur in catholicam institutionem et juxta piam fundatorum mentem”. (Epenygy a tanulmányi alap jövedelmeit egyesegyedül a katolikus oktatásra s az alapítók kegyes szándéka szerint fogják fordítani.)

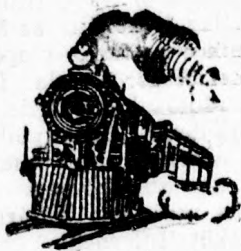
Még egy mondat érinti az említett két alapot (i. m. p. 315), ahol a Szent-Szék I. Ferencz Józsefnek és kath. utódainak nevezést engedélyez a vallási és tanulmányi alapból származó kegyurasági jog alatt álló összes kanonokságokra és plébániákra („Eidem atque

catholicis Ejus in Imperio Successoribus indultum concedit nominandi ad omnes canonicatus et parochias, quae juri patronatus ex fundo religionis seu studiorum derivanti subsunt”).

Érdekes lesz még megemlítenünk, hogy ez az 1855-ös konkordátum a püspöki székek betöltésére nézve I. Ferencz Józsefet megillető bemutatási vagy megnevezési jogot a felséges elődötől, rászállott apostoli privilégiumból származtatja („vigore privilegii Apostolici a Serenissimis Antecessoribus Suis ad Ipsam — i. i. Majestatem Sua — devoluti...”) Ezek az elődök pedig, nyilvánvaló, hogy a magyar királyok voltak s így az ezektől rászállott apostoli privilégium területi érvényessége kibővült volt a legfőbb egyházi törvényhozó akaratából és engedélyével.

Szerkesztői üzenetek

„Kiváncsi”. Azt kérdezi, hogy ha már egyszer meghallgatta a III. évet és vizsgáznai akar, akkor miért kell még egyszer beiratkozni az oradeai jogakadémia III-ik évféré? Ha ön a III. évet meghallgatta, úgy júniusban és októberben levizsgálhat, anélkül, hogy még egyszer be kellene iratkozni. Ha azonban októberben még marad vizsgája, akkor köteles még egyszer beiratkozni az akadémiára, mivel a szabályzat kimondja, hogy beiratkozás nélkül október után vizsgáznai nem lehet. Megesett már nem egy esetben, hogy egyesek levizsgáztak a III. évről októberben, de a licentát (szigorlat) csak februárban tették le. Nekik is ujonnan be kellett iratkozniuk a III. évre, sőt még fennállt az a helyzet is, hogy a licentát februárban sikeresen megszerzték, az indexüket (a III. évről másodszor) mégis alá kellett írattatni a második szemeszterre is. Megjegyezzük, hogy ez a rendelkezés nem új, amit a fentebb elsorolt esetek is bizonyítanak, csak lehet hogy eddig ön nem hallott róla.

Utirány: Oradea —
Budapest — Velence —
Firenze — Róma —
Budapest — Oradea.

Az ERDÉLYI LAPOK

nagy

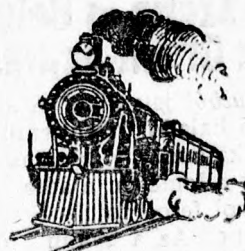
társasutazása Olaszországba és Rómába

PROGRAM:

Április 30-án ind. Oradeáról	d. e. 10.30-kor
30-án ér. Budapestre	d. u. 13.10-kor
30-án ind. Budapestről	este 20.00-kor
Május 1-én ér. Triesztbe	d. e. 9.45-kor
1-én ér. Velencébe	d. u. 14.03-kor
2-án ind. Velencéből	d. e. 11.53-kor
2-án ér. Firenzébe	d. u. 17.37-kor
3-án ind. Firenzéből	d. u. 17.50-kor
3-án ér. Rómába	éjjel 23.15-kor
7-én ind. Rómából	reggel 8.00-kor
8-án ér. Budapestre	reggel 9.30-kor
8-án ind. Budapestről	éjjel 24.00-kor
9-én ér. Oradeára	reggel 7.30-kor

Ragadja meg ezen kivételes és ritkán kínálkozó alkalmat és még ma jelentkezék kiadóhivatalunknál.

**Jelentkezési határidő:
1934 március 25-én.**

Indulás:
1934 április 30-án
dél előtt 10.30-kor
Oradeáról.

Látványosság:

Velencében: a Szent-Márk templom és tér, Doge palota, Canale Grande, Lido, Frari templom.

Firenzében: Dóm, Baptisterium, Medici kápolna, Santa Croce templom, az Uffici és Pitti képtár, San-Marco Giardino di Boboli, stb.

Rómában: Szent Péter templom, a Vatikán és annak múzeumai, képtárai, a Sixtusi kápolna, Michelangelo gyönyörű festményeivel, a Szent Pál és a Laterani bazilika, a Santa Maria Maggiore, Circus Maximus, a Forum Romanum, a Colosseum, Via Appia és katakombák, Pantheon, Pincio, Foro Mussolini stb.

Nápolyban: Öböl, Aquarium, Pompei, esetleg kirándulás Albanóba.

Részvételi díj személyenként csak
5400 lei,

amelyben befoglaltatik: teljes vasúti költség Oradeától Oradeáig, gyorsvonaton, az összes vízumok, szállodák ára, csomagszállítások, autóbuzsdíjak a szállodákba és ki a vonat-hoz. Budapest, Firenzében, Rómában és Velencében teljes étkezés. — Rómában autó-carrok a távolabbi látóvalókhoz, összes belépődíjak múzeumokba és egyéb belépődíjas látóvalókhoz.

A részvételi díjból 2.000 lei a jelentkezéskor kiadóhivatalunkhoz lefizetendő. — Jelentkezni lehet az Erdélyi Lapok utazási osztályánál, ahol minden felvilágosítást készséggel megadnak. Esetleges változtatásokról idejében tájékoztatjuk lapunk útján az érdekelteket.

HIREK

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal
Oradea, Str. Regele Carol II 5.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 27.

Felülszerkesztő: **Perédi György**

Ciuit szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem örvülünk meg és nem adunk vissza

Püspöki tanügyi biztosi kinevezés a Tg.-Săucești tanítóképzőnél. Saját tud. Az erdélyi püspöki főtanhatóság Péterffy Lőrinc valesca-csai főesperest a tg.-săucești gimnáziumhoz és tanítóképzőhöz püspöki biztosnak nevezte ki.

Halálozás. Budapestről jelentik: Szombaton este szövődményes influenzában, 36 éves korában meghalt Verseghi Nagy Eleknek Janssen Erzsébet, Verseghi Nagy Elek Magyarország volt vatikáni követének, az Actio Katholica elnökének a felesége. Holland születésű volt, de igazi melegsívű magyar asszony lett belőle. Hét árva maradt. Rendkívüli vallásossága és jótékonyossága, a gyermekei és családja iránti nagy szeretet jellemezte egész életét. Büszke volt arra, hogy Horthy Miklósné és Izabella királyi hercegnő szép akciójának keretében megkapta a sokgyermekes, áldozatos magyar anyák részére alapított érmet. A hollandi gyermeknyaraltatási és jótékonyági akcióban szerzett érdemeiért a Vöröskereszt érdemkeresztjével tüntették ki. Kerülte a nyilvánosságot és legjobban rojtóki családi birtokuknak csendjébe rejtette. Kedden délelőtt 10 órakor Serédi Jusztinián hercegprímás szentelt be a halottat az Uri-utca 6. számú palotában s szerdán temetik el a rojtóki családi kriptába.

A nézők közé gázolt a versenyautó. Buenos Airesből jelentik: Az argentinai Rosarióban az argentinai nagy díjért rendezett autóversenyen súlyos szerencsétlenség történt. Egyik kocsit a pályán megfarolt s a nézők közé rohant, hét embert halálra gázolt, 15-öt súlyosan megsebesített.

Adóbonokkal félmillióig károsította meg a kincstárt három oradeai adótisztviselő

A pénzügyigazgató leplezte le a csalásokat, amelyek valószínűleg az ország számos adóhivatalában előfordulnak

Az oradeai pénzügyigazgató Galliu Demeter, az I-es számú adóhivatalnál nagyszabású visszaélést leplezte le, amelyet három tisztviselő követett el az adóbonokkal, mintegy félmillióig megkárosítva az államot. A három tisztviselő neve: *Simon Gábor* perceptor, *Nagy* pénztáros és *Orosz* könyvelő. A leplezés előzményei a következők:

Veiszlovits Emil, az oradeai Park-szálloda tulajdonosa még a múlt esztendőben 20.000 lejt fizetett be az egyes számú adóhivatalhoz, de a tisztviselő csak 20.000 lejt értékű adóbonnal számolt el. Így 12 ezer lejt károsította meg az államkincstárt, mert az adóbonokat névértéken alól 40%-ért, tehát 8 ezer lejtért vette. Galliu pénzügyigazgató ezt egészen véletlenül észrevette, hogy itt súlyos hibák történtek. *Veiszlovits* Emil nem nyugdíjas és így adóbonnal nem fizethetett.

A hivatalos vizsgálatot Galliu Demeter pénzügyigazgató és *Suaresan* János felügyelő vezették le, akik munkatársunknak kijelentették, hogy hivatalos minőségében nem nyilatkozhatnak, de megtudtuk a következőket:

Az ügy decemberben pattant ki egészen véletlenül. Lehet, hogy a visszaélések már hónapok óta tartottak. Az ellenőrzés nagyon nehéz és majdnem lehetetlen lenne megállapítani a sikkasztásokat, ha nem lennének súlyos bizonyítékok reá. A pénzügyigazgatóság adóhivatalai havonként számolnak el a befolyt adókkal. Ez azonban nem az egyes tételek sze-

Páter László, a bánsági keresztényszocialista mozgalom vezetője súlyosan megbetegedett Aradon. Páter László szalvatoriánus atya néhány nappal ezelőtt súlyosan megbetegedett Aradon. A kiváló hitszónok az aradi zárdanövendékek húsvéti lelkigyakorlatára érkezett Aradra, a lelkigyakorlatokat meg is kezdte, de azokat abba kellett hagynia, mert váratlanul heves fájdalmak támadták meg. Az orvosi vizsgálat vesekövet konstatált. A súlyosan beteg szerzetest a minorita rendházba szállították, ahol dr. Palágyi Lajos szakszerű kezelése mellett ápolják.

A fagy menémította a Niagarát. Londonból jelentik: A Niagara vizesése befagyott. A hatalmas víztömegek mennydörgésszerű robaja teljesen elnémult.

Elfogták a betétkönyv hamisító nyomdászt. Annakidején részletesen beszámoltunk arról a fantasztikus betétkönyvhamisításról, amely egyik budapesti banknál pattant ki s amelynek egy oradeai nyomdavezető, *Kulcsár Tibor* került a középpontjába. *Kulcsár* azzal vádolták, hogy ő hamisította a betétkönyveket és ügyes machinációkkal így jutott tekintélyes összegekhez. A feltevést csak megerősítette, hogy *Kulcsár* nyomavesztett Oradeán s így a rendőrség országos körözést rendelt el ellene. Több mint egy hónap telt el azóta s már-már azt hitték, hogy *Kulcsár* sikerült külföldre menekülnie, vasárnap azonban váratlan fordulat történt az ügyben. Hétfőre virradó éjszaka a clujai rendőrség táviratot küldött, amelyben jelenti az oradeai rendőrségnek, hogy a betétkönyvhamisító *Kulcsár Tibor* vasárnap délután Clujon elfogták. *Kulcsár*ért Várkonyi detektív utazott Clujra.

Betöréssel miatt elfogtak egy rendőrközmisztárt. A dobrudzsai Ecruen község csendőrmestere értesítette az oradeai csendőrséget, hogy ottan betöréssel miatt letartóztatták *Secieriu Ilie* volt oradeai rendőrközmisztárt és kéri az itteni rendőrséget, hogy a volt rendőrközmisztár előéletére vonatkozóan sürgősen küldje meg az őparancsnoknak az összes adatait. A volt oradeai rendőrközmisztár letartóztatása nem keltett különösebb meglepetést az itteni rendőrségen, mert *Secieriu* ellen, aki az olasz kapitányságon teljesített szolgálatot, már annakidején is sok kifogás volt és feltevései visszaélések miatt fegyelmi úton mozdították el állásától.

Az Erdélyi Múzeum Egyesület

Annak a nemzeti ujjáéledésnek, amely az abszolútizmus korára következett, az első látható jele Erdélyben az Erdélyi Múzeum Egyesület volt.

Hetvenöt esztendővel ezelőtt, 1859-ben vette meg a társadalom és tudomány e szövetségnek alapját az előrelátó patrióta, gróf *Mikó Imre* s ezért van, hogy az Erdélyi Múzeum Egyesület ez évi közgyűlése, mely tegnap zajlott le Erdély fővárosában, az unitárius kollégium falai között — az ünnepélyes megemlékezés, a ritka jubileum jegyében állott.

Jósika János báró az elnöki székéből komoly szavakkal idézte a kort, amelyben ez az alapítás történt s a sorsot, amelyben ma még mindig része van.

Az a maroknyi ember, aki részt vett ezek az emlékeztető ülésen, olyan volt, mint a horgony, amely nem engedi a hajót a helyről, ahová rendelték, bárhogyan rázzák is a viharok. Vagy amint a csáklya vasból vert kampója, amely átsegíti az egyik partról a másikra.

A padosorok között nesztelen léptekkel jár a történelem.

Erről a nevezetes évfordulóról méltó formában értesülni fog a nagyközönség is. November havában díszközgyűlést állít emléket a napnak, amelyen az alapítás 75 évvel ezelőtt megtörtént.

A gyermekek, akik ugyanezen a napon születtek, ma törődött agastyánok és már csak a múltban élnek.

Egész Romániának ez a talán legöregebb kulturális egyesülete azonban fiatalos tervekkel és elhatározásokkal kezdi meg az utolsó negyedet, amely a századtól elválasztja még.

Számadásokat tesz és takarékoskodik, mint mindenki, aki a jövőre gondol. Az új helyzetben új formákat keres a tevékenységre, ami a tudományos könyvek kiadása is lehetne — dr. *Kristóf György* javaslata szerint. Vándorgyűléseket, emlékkönyveket, népszerű előadás-sorozatokat tervez.

Pedig nem kicsinyek a nehézségek, amelyekkel küzdenie kell.

S a legfőbb közöttük az, hogy az abszolútizmusnak a 75. év előtti szelleme s ez a mai liberális demokrata kor oly kitűnően megértik egymást, amikor az alapszabályok és szabadságok értelmezése körül forog a szó. (Skin).

Lezuhant egy üvegábla s Fülöp Sándor színész fejére esett. Satu-Maren a Dácia udvarban leesett a kapufelületi meglazult üvegábla s rázuhant *Fülöp Sándor* színművész, népszerű táncoskomikus fejére, aki éppen akkor lépett ki egy borbélyüzletből. A színész eszméletlenül esett össze. A mentők a kórházba szállították. Az üvegáblák a színész arcát s homlokát felhasították s kisebb agyrázkódást is szenvedett, de már délután saját lábán elhagyhatta a kórházat.

Kétszáz lei üzemműköltéssel futott Rómától Budapestig a faszénnel hajtott autó. Budapestről jelentik: Vasárnap délután faszénnel futott autójával Budapestre érkezett *Mario Farriguti* professzor. A faszénes kocsit poggyásztartója helyén van egy tartályfele, amelyből ömlik a gőz. A professzor a Bristol-szállóba szállott s azonnal megtáviratozta megérkezését Mussolininek. Az újságíróknak elmondta, hogy 23-én délben indult Rómából és így 3 nap alatt tette meg az utat Tarvison, Semmeringen és Bécsen át, hóvihárban, ködben, fagyban, csontiglató hidegben az Alpeseken át. Azért választotta ezt a nehéz utat, hogy bizonyítsa, hogy a faszénnel futott autó állja az időjárás nehézségeit. Célja, hogy Olaszország ne legyen kénytelen a drága petroléumot, benzint bevinni autóparkja számára, viszont faszénet cserjéből, törpebokorból elő lehet állítani. Apró fadarabokból készített faszénnel hajtja petroléum helyett a motortek és ez hajtja a motort. Róma-Budapest közötti úton 20 lira (160-200 lei) üzemműköltéssel volt csupán és óránként 124 kilométeres sebességgel futott. Kijelentette végül a magyar-olasz barátság mellett akart demonstrálni s azért tette első nagy útját Budapestre. Magyarországnak szintén nincs petroléuma, tehát a legjobb vevőkre számíthat a faszénnel hajtott autó.

* Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűvíz fájdalommentes szekurülést és kielégítő emésztést hoz létre.

A nagykanizsai katolikus lap szerkesztője visszautasította dr. Örley György párbajkihívását. Jelentették budapesti tudósítás nyomán, hogy Zalaegerszegen a napokban izgalmas megyegyűlés volt, amelyen dr. Örley György, az optálás idején Nagykanizsára került volt oradeai királyi közjegyző, a katolikus papságra bántó kifejezést használta. Szavait óriási felzúdulás követte, úgy-hogy Örleynek sietve kellett helyreigazítania megdölgő mondatait, amiket felindulására hivatkozva, magyarázott ki. Ezzel az ügygel foglalkozott lapjában a Zalaegerszegi Ujság szerkesztője Herboldy Ferenc és a cikk miatt dr. Örley párbajsegédekét küldött a szerkesztőhöz. Herboldy ezt is megírta lapjában és egyúttal kijelenti, hogy a sajtóközlemények miatti lovagias elégtételadás követelését a sajtó terrorizálásának tartja. De ettől eltekintve sem hajlandó párbajra kiállni a közjegyzővel, mert mint katolikus embernek és katolikus lap szerkesztőjének a meggyőződésével ellenkezik a párbaj. A szerkesztő nyílt és bátor állásfoglalása a társadalmi párbajknépszerű ellen a megye társadalmában nagy rokonszenvvel találkozott s gratulációkkal lepték el a modernül és férfiasan gondolkodó s elveit, vallása parancsához törhetetlenül hűséges lapszerkesztőt. Érdekes itt felemlíteni, hogy Örley György szerencsétlen kezé már egy halálos pisztolypárbajban tett özvegyé egy fiatalasszonyt s árvává egy fiúgyermeket. Fiatalkorában ugyanis egy színházi kritika, illetve egy színész miatt párbajra hívta dr. Kálmán József újságíró, és a véletlen úgy hozta, hogy Örley agyonlőtte ellenfelét. Ma már Örley 60 éves túljáró öreg ember.

Betörőből adóvágrehajtó. Targu-Mureş. Saját tud. Lázár Aurél adóvágrehajtó ellen sok panasz merült fel és váratlanul hivatalvizsgálatot tartottak nála s kiderült, hogy a látványossági adóból hétezer leit és más pénzekből még vagy 11 ezer leit elsikkasztott Lázár. A pénzügyigazgatóság a félv év előtt alkalmazott Lázárt feljelentette az ügyészségen, ahol megállapították, hogy 3 év előtt betöréses lopásért 6 hónapra volt elítélve, amit még nem ült le, mert megszökött. Az ügyészség letartóztatta a tisztviselővé avanzsált betörőt.

Elfogták a sikakasztó tuşnadi állomásfőnököt. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Annakidején megírtuk, hogy a tuşnadi vasútállomás pénztárának váratlan vizsgálata alkalmával, a kiküldött bizottság kettőszáz ezer lei hiányt talált. A vizsgálatot be sem lehetett fejezni Menciú állomásfőnök jelenlétében, mert a községből nyomtalanul eltűnt feleségével együtt. Országos körözést rendeltek el, azonban az sem vezetett eredményre. A napokban aztán a tuşnadi csendőrszolgálat értesítést kapott, hogy Menciú Galaton bujkál. Letartóztatták s a helybeli ügyészségre hozták. Căpăleşcuról, a şimoneşti sikkasztó állomásfőnökről, akinek szintén sikerült keréket oltani 38 ezer lei hiány felfedezése után, még semmi hír.

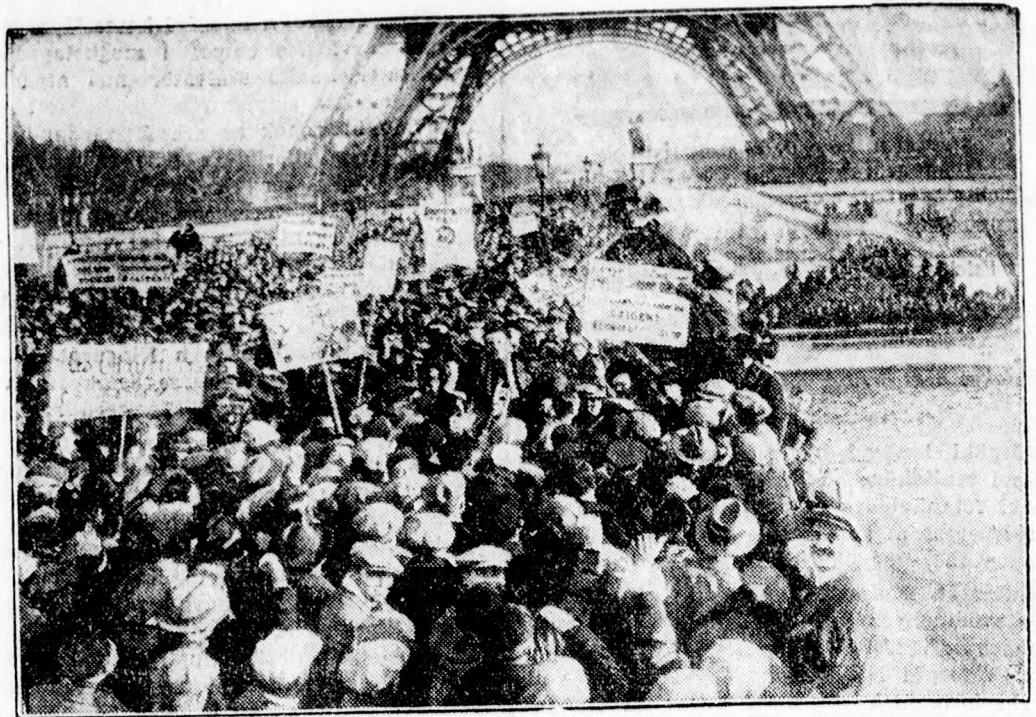
„Megrövidítik” az angol nyelvet — Amerikában. Michael West dr., a newyorki egyetem nyelvkutató tanácsának elnöke, összeállította a rövidített angol nyelv szótárát. Ez a szótár csupán 900 szóból áll és állítólag teljesen elegendő a közönséges társalgás céljára.

Könyvüdvöndőség!

Trochu-Arvaý Nagy Bálini Vianney Szent János, az arsi plébános élete

A francia akadémia által pályakoszorúzott mű
Ara füzve 150 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok körpályán

Sztrájkoló párizsi taxisofőrök az Eiffel-torony alatt.

A párizsi taxisofőrök sztrájkja újból fellángolt. Az elégedetlenkedő emberek egy óriási bábot — amely a kocsiforgalmat jelképezte — az új rendőri rendelkezések elleni tiltakozásképpen a Szajnába dobtak.

A hitvallásos iskolák nehézségei. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Amint ismeretes, az 1929. évi kultuszminiszteri átszervezési törvény, a községi költségvetések 14 százalékát iskolai célokra biztosítja. A múlt évben ennek a törvénynek a magyarázataként miniszteri intézkedés történt arról, hogy ezt az iskolai adót az összes községben lévő iskolák között a gyermekek létszámának megfelelően kell elosztani. Ezt a rendelkezést nem igen respektálták és sok panasz hangzott el az egész országban. Az állami iskolák kapták az egész költségvetési összeget, a felekezeti iskolák rovására. Példája ennek az eljárásnak a Ciucuta község, ahol a múlt évben állítottak fel állami iskolát. A községből az iskolába jelenleg 12 gyermek jár, 8-at a szomszédos községből irattak át, hogy a minimális létszámnak a látszata meglegyen. Az állami iskola után a község fizet 3600 leit iskolabér, 3600 leit igazgatói lakbér címén. A község felekezeti iskolájába ugyanakkor jár 149 gyermek, a katolikus óvodába 49. Az iskolai adó összege 25 ezer lei, amelyet a község előjárósága méltányosan úgy akart elosztani, hogy az állami iskola kapjon 10, a katolikus iskola 15.000 leit. Az állami iskolai igazgató felebezése folytán a vármegyei iskolaszék elvetette a méltányos határozatot és az egész huszonezer leit az állami iskolának adta. Annál súlyosabban érinti ez az iskolát, mert a közbirtokosságok sem adhatnak. A székelői közbirtokosságok közös gazdálkodásra tömörült tagjai autonóm jogkörrel rendelkeznek és jövedelmük felosztása felett, a törvényes formák beartása mellett, szabadon rendelkezhetnek. Ezt a százados jogkört igyekeznek lépten nyomon meggyírni a szövetkezetek központjától ellenőrzésre kiküldött felügyelők. Legutóbb Ditrău község közbirtokosságának tavalyi és az idei költségvetésében az egyház által fenntartott iskolák segélyezésére felvett ötvenezer leit huzta ki a szövetkezeti ellenőr piros ceruzája, amivel átlépte a megbízatása hatáskörét. A Magyar Párt képviselői illetékes helyen szóváteszik ezt az önkényeskedést és annak megszüntetésére közben fognak járni.

Torzszülött kecskegödő. Tg.-Săcuş. A székelői Gelinta községben Nagy János kovácsmester kecskéjének emberhez hasonló koponyával, borz lábakkal és kecskederékkel született a gidója. A csodálatos torzszülöttet cuclival nevelik és a falulakói szászámra járnak csodájára.

Adományok. Novák Péter négygyermekes munkaképtelen cipésznek, akinek feleségét az elmebetegintézetben gyógyíthatatlan betegségével ápolják Jézusszive nevében 50 leit. Czira Emuska 60 leit, K. F. egy nagy csomag élelmiszert küldött. — Negyedéves egyetemi hallgatónak Papp Mózes 50 leit küldött.

SZÍNHÁZ

Az Ember tragédiájának díszelőadása Clujon

A Magyar Színház ma, 27-én az Ember tragédiáját díszelőadásban adja elő Clujon. Parlagi Lajos direktor ebből az alkalomból a következő meghívót küldte szét a város magyar társadalmához:

A magyar színház igazgatósága tisztelte, meghívja Madách Imre halhatatlan remekművének, Az ember tragédiájának ünnepi díszelőadására, amelyet a nagy mű első cluji előadásának ötvenedik évfordulóján, 1934 február 27-én, kedden este fél 9 órakor tartunk meg.

Az Ember tragédiáját az évforduló alkalmából a bécsi Burgtheater után a londoni és párizsi állami színházak készülnek előadni és ünnepi előadásban fogja bemutatni a bucu-reşti Nemzeti Színház is. Élő bizonyosság ez, hogy a magyar géniusznek ez a legtokéletesebb alkotása valóban az emberi kultúra szerves egységét mutatja be.

Az ünnepi alkalomból a magyar színház igazgatósága teljesen új, modern rendezésben, új díszletekkel és kosztümökkel, a leg gondosabb betanulásban, Erkel teljes kísérő zenéjével, Zsuzsanna Rezső által vezényelt 30 tagú zenekarral, a romai katolikus egyházi énekkel és a zenekonzervatórium női karának közreműködésével hozza ki az Ember tragédiáját. A legtöbbet igyekszik a színház nyújtani, amire az adott eszközei mellett képes.

Kérjük, hogy a díszelőadásban az urak só-tét ruhában, a hölgyek estélyi ruhában jelenjenek meg.

HETI MŰSOR:

CLUJ

Kedd: **Ember tragédiája.** (Ünnepi díszelőadás).

Szerda: **Ember tragédiája.**
Csütörtök délután 4 órakor: **Aranyifjú.** —
Este fél 9 órakor: **Több mint szerelmem.**

TIMISOARA: (Szendrey társulat).

Kedd: **Tiszurak a zárdában.**
Szerdán: **Az elvesztett levél** (vigjáték).
Csütörtök: **Cigányprimás.** (Mihályi Károly 30 éves színészi jubileuma).
Péntek: **Csipetke.**

SATU-MARE:

Kedden este fél 9 órakor: **Aprilisi völegény.**
Szerda délután 6 órakor: **Bridge és Nem érdemes nőnek lenni.** — Este 9 órakor: **Timosa.**

SIGHISOARA:

Kedd: **Ember a hid alatt.**

SPORT

Elfogadta a FIFA a világbajnokságra az erőviszonyok szerint való párosítást

A Barátky-ügyben a bizonyítási terhet Romániára hárították

Párizsból jelentik: A FIFA világbajnoki bizottsága és elnöksége szombaton, majd folytatólag vasárnap ülésezett itt.

A 16-os mezőny első párosítását a közép-európai országok javaslatának megfelelően az erőviszonyok szerint fogják elvégezni. Tehát erős csapatok nem kerülnek szembe egymással az I. fordulóban.

A svájci szövetségnek Barátky szerepeltetése miatt a svájci-román 2:2-es selejtező mérkőzés ellen benyújtott óvása tárgyában úgy döntött a FIFA, hogy a román szövetség köteles bizonyítani, hogy Barátky magyar állampolgárságának megszerzésekor szabálytalanság történt. Ha ezt nem tudja bizonyítani, akkor Barátky játéka miatt meg fogják semmisíteni a svájci-román meccset.

A Hungária már az ötödik...

— A favoritok győztek a magyar profibajnokságban —

Budapestről jelentik: Az első teljes forduló is — csonka lett a végén. Mindenütt mely volt a falaj, de a III. ker. pályán egyenesen alkalmatlan. El is maradt a III. ker. és a Nemzeti falalkozása. A főbbi öt meccs rendre favoritgyőzelmeket hozott, csak a Phöbus csikart ki egy pontot a lendületben lévő Kispestől. A favoritgyőzelmeknek csak az aránya meglepő. Két Hungária-gól, két Boeska-gól! Főleg a Boeskaik ígér sokat. A Hungária is mindjebbán elad. Részletes eredmények a következők:

Hungária—Somogy 7:1 (3:1). Györfly az első félidő 15-ik percében megsérült és a Somogy végig 10 emberrel játszott. A Hungária eredménye nagyobb is lehetett volna. Góllövő: Sófaly, illetve Kardos (2), Turay (3), Szegő és Szabó III.

Ujpest—Szeged 3:1 (2:0). A Szeged nagyon

veszélyes ellenfele minden csapatnak. A bajnokcsapatnál a csatársor (főleg Avar), Szegednél a közvetlen védelem tűnt ki. Góllövők: Avar (2), P. Szabó (11-esből); illetve Havas.

Phöbus—Kispest 1:1 (1:0). A Kispest csak az utolsó percben lőtt góllal tudta megmenteni a mérkőzés egyik pontját. A gólokat Tárnok, illetve Szepes szereztek.

Ereneyváros—Attila 3:1 (1:0). Sárosi és Koranyi hiányzott a Ereneyvárosból. Földi formán egyedül verte meg a nem lebecsülendő miskolci csapatot.

Boeskaik—Budai „11” 7:0 (3:0). A Boeskaik mindvégig fölényben volt és biztosan győzött otthon. Csatársora gyönyörű játékot mutatott be. Góllövők Markos (2), Teleky (3), Vincze és Böri.

Szép siker mellett zajlottak le a Viola és a Schenker-kupa küzdelmei

Clujról jelentik: Vasárnap a KAC rendezésében nagyszerű vívóverseny zajlott le. A Viola és a Schenker vándordíjért folytak a küzdelmek. Részletes eredmények a következők:

A Viola-kupában 42 induló volt. Első lett Allmann (Hagibor, Cluj), aki ezáltal az értékes vándordíjat is megszerezte. A további helyezési sorrend: 2. Salamon (NSE), 3. Mezey (KAC), 4. Lutzky (SzSE), 5. Holban (Crisana), 6. Man (Universitate), 7. Weiman (NSE), 8. Clintoc (Crisana), 9. Roxin (Crisana).

A Schenker kupa (csapatbajnokság) döntőjét az idő rövidsége miatt nem tudták befejezni. Az NSE, Hagibor, KAC és az Universitatea kerültek a döntőbe, amelyet a jövő vasárnap vívnak le Clujon. A Crisana visszalépett, mivel Vlaicu főhadnagy megsérült és tovább nem vívhatott.

Kabos és Gerevich lemaradtak a Sparta jubilaris vívóversenyén

Rajcsányi és Kovács a két első helyezett

Budapestről jelentik: A 25 éves fennállását jubiláló Sparta AC szépsikerű vívóversenyt rendezett. A verseny meglepetéssel végződött. Kabos és Gerevich lemaradtak. Az első két helyezett Rajcsányi és Kovács. Részletes eredmények: 1. Rajcsányi 7 győzelem, 2. Kovács 6 gy., 3. Kabos 4 gy., 4. Erdélyi 4 gy., 5. Zirczy 4 gy., 6. Gerevich 4 gy., 7. Nagy 3 gy., 8. Raszlovich 3 gy., 9. Illés 1 gy.

A verseny után ejtette meg a stockholmi versenyre a válogatást a válogató ülés. Vita nélkül az első két helyezettet, Rajcsányit és Kovácsot küldték ki. Ha Kovács nem kap szabadságot, akkor helyette Kabos utazik.

A Rotter—Szollás-pár megvédte világbajnokságát Helsinkiben

Helsinki jelentik: Pénteken bontyolították le a páros műkorcsolyázás világbajnoki versenyt a finn fővárosban. A magyar *Rotter—Szollás* együttes páratlanul szép teljesítménnyel, dicsőséggel megvédte világbajnokságát és 12 helyezési számmal győzött legveszélyesebb ellenfeivel, a Papetz-Zwack bécsi párral szemben, amelynek helyezési száma 14 volt. Harmadik a berlini Maxie Herber—Baier-pár lett (helyezési szám 18), 4. a lengyel Bilorowna—Kowalsky-pár (hsz. 30), 5. a norvég Bake—Kristensen-pár (hsz. 32 $\frac{1}{2}$), 6. a svéd Josefson—Palm-pár (hsz. 40.5).

Együttal férfi műkorcsolyázó verseny (nemzetközi) is volt, amelyen a finn Nikkanen győzött (hsz. 5, 204.90 ponttal). További helyezések: 2. Palaky Dénes (hsz. 198.82 pont), 3. Erdős (Ausztria) (hsz. 13, 189.24 pont), 4. Hird (Eszlovákia) (hsz. 22, 146.14 pont), 5. Bertel Nikkanen (hsz. 23, 145.12 pont).

Két remek győzelem után Gabrovitz kikapott Austintól.

Beaulieu jelentik: Gabrovitz a beaulieui versenyen két szép győzelemmel kezdett: megverte az osztrák bajnok Artensét és a csehszlovák bajnok Menzelt. Az elődöntőben aztán Austinra, a DC-győztes angol csapat nagyszerű tagjára akadt, s tőle simán kikapott. Austin angol—Gabrovitz magyar 6:2, 6:0. Journu francia—Hecht csehszlovák 6:2, 6:4. A férfipárosban (ahol a Kehrling—Gabrovitz pár legyőzte az Ausling—Rogers kettőst): Brugnon, Journu—Culley, Hines 3:6, 6:4, 6:2. Cramm, Kleinschroth német—Kehrling, Gabrovitz 6:3, 7:5.

Szlovénok—Cluj 3:1. A szlovénok jég-hokkicsapat szombaton szép játék után győzött. *Cluj—Szlovénok 2:1.* Vasárnap egyenlő erők küzdelméből a szerencsésebb került ki győztesen.

Belgium—Irország 4:4 (2:1)

Dublinból jelentik: A világbajnokság XI. selejtező csoportjában az első meccset ma játszották le itt a Dalymount Park pályáján. Oriási meglepetésre a belgák 2:1-re vezettek a félidőben és csak a 25.000 főnyi nézőközönség hallatlan biztatására tudott az ír csapat 4:4-a döntetlent kicserőszakolni. Bíró: Crew.

Belföldi sporteredmények:

Bajnoki mérkőzések.

Jimbolea: Banatul—ZSE 4:1 (2:0). Bajnoki. Könnyű győzelem. Góllövők: Wetzer II., Eremitia, Pozsocaru, Barna, illetve Weber.

Timisoara: Ilsa—Electrica 1:0 (1:0). A gólt Albert lötte. TMTE—Rapid 3:3 (1:1). Góllövők: Moravetz, Sticksleger (2), illetve Witze (2) és Milovanovics.

Salmar: Olimpia CFR—Törekvés (Cara Mare) 8:1 (3:1). Góllövők: Popp (3), Szerémy II. (2), Hunyady, Odry, Duma, illetve Nagy.

Barátságos mérkőzések:

Arad: Gloria—ATE 5:1 (2:1). Góllövők: Pigneau, Marianos, Fana, Mercea és Tabac. — AMTE—AAC 2:1 (2:0). Góllövők: Gömöri, Podracek, illetve Szabó (11-esből).

Timisoara: Kinizsi—Polytechnic 6:2 (2:1). Fratelia—Kadima 3:1 (2:1). Dacia—Hajduk 5:2 (4:1). Vulturii—IOGT 2:1 (1:0). Venus—Törekvés 2:1 (0:0).

Külföldi sporteredmények:

Bécs:

A Rapid nagy játékkal intezte el a Libertast, amely a múlt héten az Admirát verte. Az Austria is nagyon jól játszott, de a Floridsdorf ezúttal igen erős ellenfél volt. Az Austriában Sindellar és Stroh játszott legjobban.

Rapid—Libertas 6:3 (4:1).
Vienna—Hakoah 1:1 (1:1).
Austria—FAC 2:2 (2:0).
Admira—Wacker 7:2 (4:1).
WSC—WAC 2:1 (1:0).
FC Wien—Donau 2:1 (1:1).

Olaszország:

Az Ambrosiana egy ponttal növelte előnyét a csak döntetlent elért Juventusnal szemben. Most az Ambrosianának 36 pontja van, a Juventusnak 33 és harmadik a Napoli 30 ponttal. Eredmények: Juventus—Palermo 1:1, Genova—Alessandria 1:0, Pro Vercelli—Roma 1:2, Ambrosiana—Triestina 2:1, Brescia—Milan 3:0, Casale—Padova 0:0, Bologna—Fiorentina 0:0, Livorno—Napoli 0:1, Lazio—Torino 1:0.

Csehszlovákia:

Bajnoki mérkőzések: Slavia—Zsidenice 5:2 (3:1), Sparta—Nachod 5:0 (4:0), TFK—Bohemians 3:3 (3:1), Kladno—Viktoria Zsiskov 2:2 (0:1), Csehie Karlin—Viktoria Pilsen 5:3.

Kuba legyőzte Haitit. A délamerikai zóna világbajnoki selejtezőjében Kuba lejátsolta Haitival a két mérkőzést és mind a kétőt megnyerte. Kuba—Haiti 3:1 (2:1). Kuba—Haiti 6:1 (4:0). Kuba csapatát magyar tréner: Katzer Mihály készítette elő. Kuba most Mexikóval játszik ugyancsak kétfordulós selejtezőt. A győztes jön Romába, ahol május 24-én az Egyesült Államok csapatával mérkőzik a döntőbejutásért. Nem könnyű Kubából a világbajnokságig vezető út.

Legszébb nagybőjti prédikációk:

Czumbel: A kereszt utján 60.— lei
Pakocs: Örömet akartok . 45.— lei
Tóth: A szenvedő és győzedelmes Krisztus . . 275.— lei
és 10 lei portó.

Kapható: az ERDELYI LAPOK KÖNYVOSZTALYANAL

KÖZGAZDASÁG

A méhlikés

Irta: Blénessy Károly.
(Negyedik közlemény).

Kaptár. Az olyan szerkezetű méhlikés, amelyben a méhek életébe betekintést nyerhetünk, munkájukat célkitűzésünknek megfelelőleg tetszésük szerint irányíthatjuk, vagyis a méhcsalád fészket a legegyszerűbb módon szétzedhetjük, kaptárnak nevezzük.

A méhlikés alapítási szándékainak egy bizonyos szaktudás elsajátításával mintegy párhuzamosan kell megállapítani vidékünk legalkalmasabb méhlikését, amelyet bevezetni óhajt. A választás nem könnyű, mert ha a vonatkozó szakirodalmat kezdő böngészni, olyan lehetetlen labirintusba téved, amelyből annál később tud kivergődni, minél behatóbban tanulmányozta a kérdést. Nincsen egyetlen kaptárfeltaláló vagy konstruktor sem, akinek kaptártípusa nem a legjobb volna, noha az agyonreklamizott méhlikések zöme ki sem volt soha próbálva. Nem feltétlenül azok a jó méhlikések, amelyekét nagynevű emberek hívtak életre, hanem azok, amelyekét az egyszerű gyakorlati méhészek a méhek életének megfigyelése közben saját céljaiknak, vidékeiknek megfelelő módon és alakban kizárólagosan a saját használatukra szerkesztették és vezettek is be. Akadnak a betűvetéssel éles hadilábon álló tapasztalt öreg méhészek, akikhez ha kérdést intéz az érdeklődő az általa használt kaptárfarmára és a keretanyagára vonatkozólag, röviden csupán ezt a választ adják: „ezt használom, mert ez a legjobb”. Es bizonyára az ő szempontjukból igazuk is van. A reklámokkal terjesztett méhlikéseknek igen kis százaléka válik be a gyakorlati méhész hirdetések, hanem az, amelynek anyaga hő- és szaki, aki egy bizonyos kaptár mellett harcol s egész oktatását kizárólagosan a felvett modellekre vonatkoztatja, rettenetes tévedésben van. Nem az a jó kaptár, amelyet feltalálójának hirdetések, hanem az, amelynek anyaga hő- és szaki, aki egy bizonyos kaptár mellett harcol s egész oktatását kizárólagosan a felvett modellekre vonatkoztatja, rettenetes tévedésben van. Nem az a jó kaptár, amelyet feltalálójának hirdetések, hanem az, amelynek anyaga hő- és szaki, aki egy bizonyos kaptár mellett harcol s egész oktatását kizárólagosan a felvett modellekre vonatkoztatja, rettenetes tévedésben van.

A kaptár falazata olyan anyagból kell legyen, amely nyáron nem gyorsan melegszik át s a téli átmeneti hőingadozásokat is megfelelő módon védi ki. Ne legyen rajta semmi olyan csatráng, cifraság, szerkezeti komplikáltság, ami a méhek életébe természetellenesen avatkozhat be. Akármikor áttekinthető, bármilyen kezelési mód, könnyen elvégezhető. Túlteretelt nem lehet, miért is, ha annak költőterét a legnagyobb fejlettség fokán sem tölti be, köbötartalmát kibővíteni, ha a tulsufaltság idő előtt és rohamosan következik be, nagyobbítani kell. Ezek azok az általános szempontok, amelyekre tekintettel kell lennünk, amidőn az alkalmas méhlikést a több százezerből kiválasztani akarjuk. Ami a szerkezetét illeti, nehéz kérdés előtt nem állunk, mivel a kaptárak általában véve háromfélék: állók, fekvők és rakodók. (Folytatjuk).

A kiadóhivatal üzenetei

Dományáncz Péter, Bozovici. Köszönettel igazoljuk az olaszországi társasutazásra beküldött első részletnek, 2000 leinek vételét s a jelenkezők, valamint a nápolyi utasok sorába rendben felvettük.

Ciucracosi érdeklődő. Amint már lapunk február 11. 12. 13-iki számában is közöltük, az olaszországi társasutazás huzása folyó év május elsejére lett halasztva. Az eredményt előreláthatólag lapunk is közölni fogja.

Az érdekelt előfizetőink szíves figyelmébe. Felkérjük t. előfizetőinket, hogy hátralékos és esedékes díjaikat címünkre átutalni sziveskedjenek, nehogy lapunk küldése ennek elmulasztása esetén akadályba ütközzék.

Adómentes lett a fécán

Híába, még a mai küzdelmes, zavaros időkben is, érik kivételes örömök a jámbor adófizető polgárt. Ime: ma is. Gyanútlanul böngésztem a bucuresti közgazdasági élet híreit és a következő percben valóságos megdermedek a nem várt boldogságtól. Az egyik híradás ugyanis arról számol be, hogy a magas pénzügyi kormányzat legkomolyabb szándéka a fécánfogyasztás tizenhat és félszázalékos fenyűzési adójának eltörlése.

Hosszabb időbe telt, amíg a kellemes meglepetés édes kábulatából magamhoz tértem. Hát igen! Ez már aztán valóban szenzáció! Mert tessék csak elképzelni az addigi helyzetet:

Fécánt mostanáig csak a lakosság elenyészően csekély hányada fogyasztott. Nyilván azért, mert a magas fenyűzési adót a szerényebb anyagi viszonyok között élő tömegek nem bírták megfizetni. Pedig a fécán nagyon kiváló „tápanyag”. Ezt tapasztalatból tudom, mivel 1904-ben egy potyabanketten kipróbáltam s állíthatom, hogy sem gyomormérgezést, sem leprát, sőt még csak emésztési zavarokat sem okozott. Pedig alaposan nekiláttam a kísérletezésnek s éppenséggel nem takarékoskodtam a nemes anyaggal.

Azóta lelkes híve vagyok a fécánfogyasztás népszerűsítésének. Sajnos, propaganda tevékenységem eladdig csupán elméleti terre szorított; merthát nembirtam — a fenyűzési adót. Ujabb fécános potyabanketten pedig többé nem vállalom részem.

Mostmár azonban mindez megváltozik. A pompázatos tollazatu, büszke szárnyas — adómentes mivoltában — rövidesen tömegélelmészeti cikké válik s még a legautokratább uralkodók is megváltoztatják népbölgítő jelszavukat, mondván, hogy az alattvalóknak ezután vasárnaponként nem tyuk, hanem fécán dukál a fazekukba. (—ob—)

Zürichi zárlat. Párizs 20.38, London 15.77, Newyork 310 háromnegyed, Brüsszel 72.22 fél, Milánó 26.70, Madrid 41.92 fél, Amszterdam 208.30, Berlin 122.70, Bécs 73.30 (56.45), Prága 12.85, Varsó 58.32 fél, Belgrád 700, Bucuresti 305.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény. Cim a kiadóban 10 lei.

Lakás

Kétszobás lakások mel- lekhelyiséggel azonnal ki- adók. Oradea, Strada Dr. Ioan Ciordas 88. sz.

Négy-szobás és kétszo- bas modern lakás május 1 re kiadó. Oradea, Strada Bratianu 27. sz.

Uriember keres külön- bejárati butorozott szo- bát, fürdőszobahaszna- lat és teljes ellátással, Phoenix-traffic, Oradea, Str. Regele Carol 6.

Adás-vétel

Eladó Str. Nicolae Zsiga 30. szám alatt egy telek a rajta levő épülettel. Érte- kezni ugyanott délután 3—7-ig.

Fűszerüzlet berendezés és rollés-ajtó eladó. Cim a kiadóban.

Kioldvasott, tiszta ujsá- got veszek. Jó Lajos fu- szerkereskedő, Oradea, Str. Tache Ionescu 24.

Oktatás

Láposy zeneiskola he- tedű, zongora és zeng- elméleti tanszakkal, Ora- dea, Strada Simeon Ste- tan 20. sz.

Különléte.

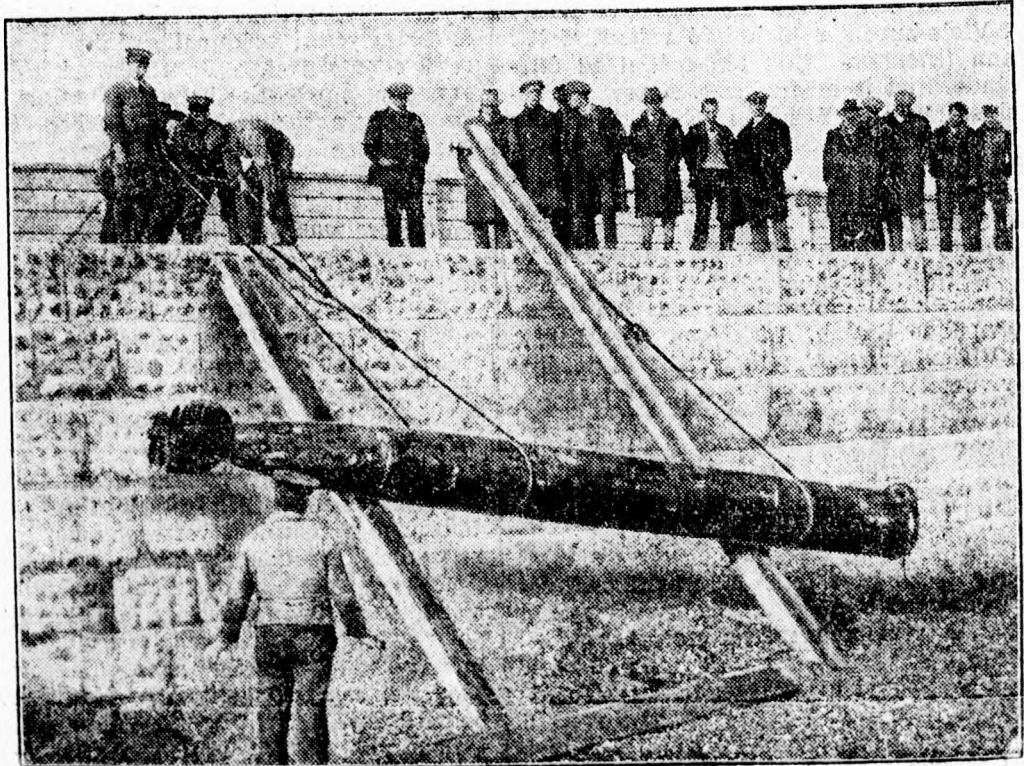
Amortizáció és hosszu- lejáratú nagyobb kölcsönt földbirtokra, szőlőre erdő- birtokra 7%-os kamatra folyósítottak előző tarto- zasok kifizetésével is. — Cimot részletes ajánla- tokra továbbit a kiadó- hivatal „Amortizációs” jel- igére.

PUHA ÖLMOT állan- dóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regeli Carol No. 5.

Alkalmazás

Kiszervezőnők vagy szakácsnők ajánlkozik jobb iparos özevegye. Vi- dékre is elmenne. Oradea, Strada Roșiorilor 10. Bu- rikne.

BÓJT. Negyedkiló trapišta sajt 11 lei. Ne- gyedkiló ementáli sajt 18—20 lei. 6 darab ementáli egy dobozban 18 lei. Lica lipői túró 10 deka 6—7 lei. Erdélyi szekely túró negyedkiló 10 lei. — Görög parmezán, makaronira 10 deka 7 lei. Kombinált reszelt parmezán 10 deka 8 lei. Branză de burduf 10 deka 7 lei. Ostsee tejes 6, 8, 10 lei. Gyöngyhering 5 lei. Ruszli 1.50 és 2 lei. 1 üveg ruszli 18 lei, üveg 3 lei, Szardíniák 12—14—18—20—24 lei. — Biharipont doboz 11—12 lei. Olasz olajos pisztráng. Zacusca 19, kulccsal 20 lei. — Nisetrü 15 lei. Bójtós conservek: borsó 12 lei, hagymás farsangi hal drb. 6 lei. — Nisetrü sarat, Merum sarat, Batoc afumat. Tábla étel olaj fél liter 20, literes 40 lei. Maslina oleón. Rengeteg sok bójtós áruk árusítatnak **ASZODI- Nál, Sas-palota.**

Kisért a mult.

Az angol Sussex grófságban, Seafordnál emelték ki a tengerből a képünkön látható torpedót, amely a háboru idején, célját tévesztve, a tenger fenekére került. A torpedó értékes acél- részelt ipari célokra akarják felhasználni.